

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ И ФИНЛАНДСКИЯТ ПИСАТЕЛ ХАНС РУИН

Николай Дончев

През втората половина на месец юни 1938 г. в Прага се състоя международният конгрес на Федерацията ПЕН. Политическата обстановка беше напрегната; надвисналата над Чехословакия нацистка опасност придаваше особено значение на тази международна среща на писатели от много европейски и извъневропейски страни. Централното ръководство на Федерацията, възглавявано от видния френски писател акад. Жюл Ромен, беше отправило енергичен и вълнуващ апел към отделните клубове на ПЕН да участвуват с многочислени делегации на конгреса в Прага. Самият Жюл Ромен бе предприел за тази цел пътуване из много страни. Дойде през април и в България, където има срещи с членове от ръководството тогава на българския ПЕН. И нашата страна бе представена в чехословашката столица с многобройна делегация (към двадесетина души). Официални делегати бяха писателите Стефан Костов и Константин Константинов. В групата беше и Светослав Минков. По онова време той готвеше книгата си с пътеписи от Южна Америка. Минков бе представлявал като делегат българския ПЕН-клуб на международния конгрес на Федерацията в Буенос Айрес. По време на пътуването и пребиваването си в Аржентина той се бе свързал с известни писатели, между които Стефан Цвайг и финландеца Ханс Руин. Желанието на Минков бе книгата му да излезе и в превод на френски език. Това негово желание можа да се осъществи и пътеписът му се яви като издание на тогавашното издателство „Хемус“ в превод на Игор Астров, млад русин, който се бе заловил през време на пребиваването си у нас да превежда руски и български поети на френски и английски език. По желание на Минков написах предговор към френското издание. Книгата бе представена в твърде угледен вид, който задоволяваше тънкия усет и естетически вкус на Минков, проявяващ винаги особена грижа за художественото оформление на книгите си.

В Прага се настанихме в хотел „Беранек“. Беше пристигнал и финландският писател Ханс Руин, добър приятел на Минков от съвместното им пребиваване в Буенос Айрес. Минков беше открил доста доприрни точки с този северен човек — двамата заедно опитаха с видимо задоволство чешките „специалитети“ на коктейлите в градините Храдчани, в двореца Чернин, в дома на славянските дружества, при излетите вън от столицата... Чешките писатели начело с Карел Чапек, подпомогнат в грижите си на домакини от съпругата си, известната артистка от Пражкия национален театър Олга Шайнпflugова, бяха непрекъснато между гостите, разговаряха, беседваха, умножаваха срещите. Минков, с когото неразделно бяхме и на заседанията, и в срещите, се свързваше драговошно с писатели от различни страни и охотно разговаряше. Той бе особено развълнуван, както и всички присъстващи, от речта, която генералният секретар на ПЕН френският писател Бенжамен Кремо, загинал през войната в нацистки лагер, произнесе с подкупващо и трогателно красноречие в защита на чехословашкия народ срещу грозящата го хитлеристка опасност. Пестелив на думи, сдържан по темперамент, в онези минути на възбуждане, което идваше сякаш от самия въздух, наелектризиран от психозата, създадена от готвещата се за война нацистка Германия, Минков иронизираше остро и забиваше сякаш с всяка изречена дума една стрела... В реплките с финландския писател, с

когото бе почувствувал не знам по какви невидими мостове силен афинитет, както и с други писатели, с които разменяше думи на немски или френски. Минков учудваше с необикновените си хрумвания, с находчивостта си да намира най-точната дума — лапидарна и фрапираща, за да изрази една мисъл, да подчертае едно мнение... Между Минков и Ханс Руин се бе установила здрава приятелска връзка още при завръщането им през океана от Южна Америка. Тази връзка е запечатана с едно „Писмо до Ханс Руин“, с което завършва пътеписната му книга, озаглавена „Другата Америка“, в която Минков бе вложил свойствения на перото му тънък хумор, яркост и дълбочина на погледа, чудна пестротата от впечатления, които, макар и калейдоскопични, поради краткото пребиваване на писателя в аржентинската столица предлагат на читателя живописни картини от един интересен маршрут, видени с око на художник с творческо въображение, остра наблюдателност, богата и тънка култура.

Малко позната, книгата „Другата Америка“ не е банален пътеписен очерк, а произведение с качества, определящи аспекта и измерението на един оригинален писател. Завършвайки писмото до финландския си приятел Ханс Руин, Минков се пита: „Какво остава от нашето пътуване освен спомените и два-три албума с изгледи? — и отговаря: най-напред едно топло и трайно приятелство между тези, които са пътували заедно.“

С чувство на приятелство към близки и далечни събратя по перо е пронизана цялата книга на Светослав Минков.